

ПОЛИТИКИНИ ЗАБАВНИК

15
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XIX — Број 284 — Субота, 8 јун 1957

МИКИ И НАХОД РИЋА

САМО ДА ПРОЂЕМ
КРАЈ ОНОГ ГОРИЛЕ
НА УЛАЗУ!

МОЛИМ, ЦИКО... МОГУ Л' ДА
УЛАЗИ, СИНКО,
УЛАЗИ!

ХЕЈ, ТИ... ЧЕК' МАЛО!
ЈА...? А ЗАСТО!

СТОЈ... КАД КАЖЕМ!
КОЛИКО ИМАШ
ГОДИНА?

ЗАСТО?
ПА ЈА САМ
МАЈИ!

СКИДАЈ ТАЈ ШЛЕМ... 'ОКУ
ДОБРО ДА ТЕ ВИДИМ!

МОЛИМ ВАС,
ЦИКО!

ОХ! ЗАО МИ
ЈЕ,
ЦИКО!

ПЛАФ!

НАЗНАД САМ
УШАО!

МОРАМ ДА СЕ ОСЛОБОДИМ
ОВОГ ОДЕЛА... ИНАЧЕ ЋЕ
МЕ БРЗО НАКИ!

ЈОЈ, ШТО ТИ ЈЕ
ЛЕПО ОДЕЛО!

ХАЈДЕ ОНДА
ДА СЕ МЕЊА-
МО, КАУБОЈУ!

БАШ СИ СЈАЖАН!
ОДУВЕК САМ ЖЕ-
ЛЕО ДА ИМАМ
ОДЕЛО ЗА
ВАСИОНСКА
ПУТОВАЊА!

А ЈА НИКАД
НИСАМ ТОЛИ-
КО ЖЕЛЕО ДА
БУДЕМ КА-
УБОЈ!

ЕВО ГА! ШЧЕПАЈ
ГА!

ПА ТО ЈЕ ДЕТЕ... КАО И СВА ДРУ-
ГА ДЕЦА! МО-
РА ДА СИ СЕ
ПРЕВАРИО!
О СЕ!

Са XVII веком настаје ера великих класичних стилова. Стилом Луј XIV почиње период најотменије француске уметности. Произашао из Ренесансе, он у себи прилагођава античку традицију, ставља акценат на свој романтични карактер и удава се од класичног грчког стила.

Стил Луј XIV је снажан, а у самом почетку чак и помпезан. Детаљи, декоративно веома богати, састоје се од живих али симетричних арабески, богатих и љубких. Све је у овом стилу импозантно и управљено на спољни ефекат и не води рачуна о удобности. Он блиста богатством и живи ради ефекта.

ШЕЋЊА КРОЗ СТИЛОВЕ

Такав какав је био, разумљиво да није могао продети у средње слојеве грађанства.

Стил Луј XIV може се поделити на три периода. У првом преовлађују равне линије и тешке форме. Други период, онај „прави“ Луј XIV, уобичава хиљаде уметничких квалитета у једну дисциплиновану, хармоничну целину. Овај период, често називан „Ле Брен“, полудара се са централизацијом свих уметничких заната под диктатуром овог свестраног уметника, који је умео изврсно да употреби сваког уметника у оној вр-

сти посла у којој је овај био специјалиста, и да све те богате и различите квалитете споји у један јединствен, хомен стил.

Под руководством Ле Брена, Гоблени су постали најглавнија фабрика за израду декоративних, уметничких предмета свих врста: тепиха, таписерије, уметничког столарства, сликарства, вајарства, златарства; то је била најсавршенија организација уметничког занатства која је икад постојала.

Најчешћи мотиви у стилу Луј XIV били су краљевско сунце, скиптар и укрштени мачеви, цвет љиљана и нара, шкољка, лишће бриљана и акантуса, глава Минерве, фауни, цветне гранчице, два укрштена слова L, буцмасти амори.

Таванице у XVII веку богато су украшаване, и то простори између изукрштаних греда. Зидови су, од горе доле, украшавани огромним панонима с мотивима из ми-

тологије. Позлаћено дрво царовало је свуда. Паркети, веома фино сложени и лепо углачани, покривани су великим тепихима израђеним у краљевским радионицама.

Равне ноге на столицама, у облику стубића и са спојницама, одлика су овог стила; при крају владавине Луја XIV на столицама се појављују и изрезбарене ноге у облику консола. Наслоњаче, дивани, клупице, прекривани су тканинама или тапацирани.

У великим, изрезбареним орманима чуване су гомиле рубли — понос сваке породице. Комоде и писали столони имају фијоке постављене једна изнад друге и украшене шарамима и инкрустацијама.

Велики столови с грациозним консолама покривани су мермерним плочама или уметнички израђеним плочама од дрвета; једна врста креденца, такозвани „италијански кабинет“, украшавана је сребром и полудрагим камењем.

ЛУЈ
XIV

ФОТЕЉА II ПЕРИОДА

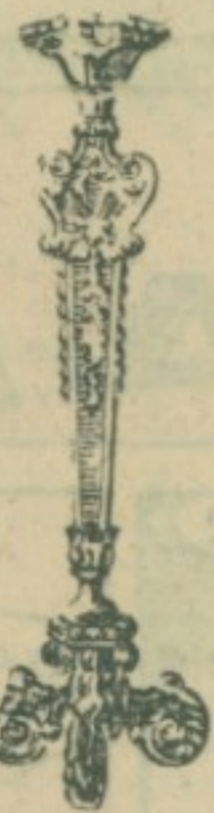
ФОТЕЉА III ПЕРИОДА

ОРМАН

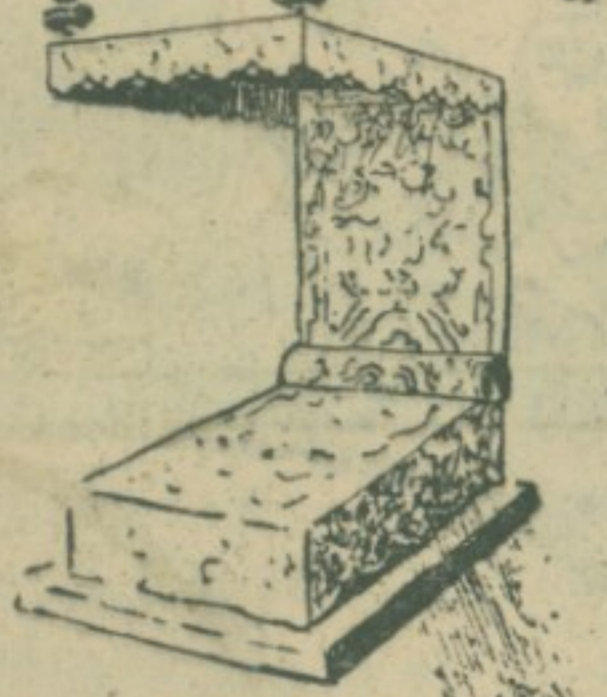
СТО

СВЕЋЊАК

КОНСОЛЕ III ПЕРИОДА

ПОСТЕЉА

ФОТЕЉА III ПЕРИОДА

ЖИВИ ТЕЛЕФОН

На супротним странама једне планине близу Стаунтона, у америчкој држави Вирџинији, живе две сестре — Аманда Дехарт и Ема Доусон. Оне живе потпуно усамљене и до њихових домова ретко стижу вести из спољног света. Но, мада се на њихову планину још није „попела“ телефонска линија, сестре одржавају свакодневну везу међу собом, захваљујући Спригу, псу Еме Доусон. Овај пас сваког дана претрчи велику раздаљину која дели две куће, носећи поруку привезану за огрлицу. Пошто се код Аманде Дехарт мало окрепи и одмори, он опет креће на пут, носећи одговор на писмо своје газдарице.

ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ НАШАО ОБЈАШЊЕЊЕ

Француски астроном Одуен Долфус верује да је нашао објашњење за огромне тамне пеге које се на Марсу повремено појављују и нестају. Оне понекад мењају свој облик, а у поједини годишња доба и боју, постајући сивозелене и сивоплаве. После свестраног испитивања, уз помоћ веома осетљивих инструмената, Долфус је дошао до закључка да то морају бити нагомилана сићушна жива бића слична микробима. С његовом теоријом слаже се више других астро-

нома. У великој моди је извајан мрамор, затим свећњаци од позлаћеног дрвета и тешког сребра, алгорични часовници, свећњаци од бронзе обилно позлаћени, велика огледала у оквирима од позлаћеног бакра. Свилене тканине покриване су стилизованим шарамима, а застори и драперије употребљавају се у великој мери. Огромне постеле украшавају се балдахиним, засторима, тракама живих боја од дамаста, тафта, велура, и компли-

кованим ширитима и гајтанима.

Последњих година владавине Луја XIV, под утицајем Мињара који је дошао на место преминулог Ле Брена, овај стил постаје мекши и разнеженији. Појављују се постеле са одмарањем, фотеле с високим наслоњима за главу. Полако се увлачи уметност Далеког Истока. Злоупотреба шкољке као орнамента обележава каденцију великог стила Луј XIV.

(4)

БОГОВИ СУ БИЛИ МИЛОСТИВИ

Најзад, није срамота претрпети пораз у славном боју — зар сам их мало претрпео у животу! — али у свом садашњем положају нисам видео ничег славног.

Сваки талас који се разбијао о сплав носио је са собом пропаст. Осећао сам смрт у ветру који је потресао моју кајуту, у поточицима воде који су текли преко палубе. Али, нисам осећао страха. Само једна мисао врзла ми се по мозгу: крај експедиције! Претрпео сам пораз!.. То је било горе од смрти.

— Узми нож и прекрати тај бод! — говорно сам сам себи, избезумљен од очајања.

Сматало је. Ветар се појачавао, таласи су се дизали све више. С муком сам се довукао до папагајевог кавеза, насуо му хране за неколико недеља, усую воде... Ведро с летећим рибама поставио сам на место где га Мики може дохватити. Затим сам отпузео на крму...

Написао сам целулу у којој сам изнео шта ми се догодило, означио своје координате и датум — 19 јул. Сунце се ближило заласку. Написао сам још и писмо жени и оба писма прикуцао на врата кајуте.

Протекао је још један час и ја сам почињао да увиђам како је било глупо што нисам одмах послао позив упомоћ. Био сам толико обузет својим сном да све остало није имало никаквог значаја. А шта је с Теди, мојом женом. Зар нисам био дужан да мислим и на њу? Да, послаћу СОС, покушаћу, у сваком случају.

Био сам у тако беспомоћном стању да дуго нисам могао да подесим радио-одашњач. Најзад, после готово читавог часа, послао сам сигнал на таласу од 500 килоцикла. Свакога часа, од 15-ог до 18-ог и од 45-ог до 48-ог минута, бродови на свим морима обавезни су да слушају не предаје ли неко на томе таласу позив упомоћ. Нисам био у стању да подесим своју поруку у један од тих периода и просто сам насумце предао у етар, једва мичући уснама, следеће:

— Налазим се на 3 степена и 36 минута јужне ширине и 19 степени и 31 минут западне дужине. СОС... СОС... СОС... Вртео сам ручицу отпремника с таквим осећањем као да сам себи изричем смртну пресуду. Као да дезертирам с положаја за који сам се заклео да га до краја нећу напустити. Била је то капитулација.

Поново је наступила ноћ. Већ 24 часа

траје моје мучење. Око сплыва шумели су таласи, засипајући све воденом прашином. Лежао сам у мраку, не упаливши чак ни фењер који је осветљавао компас. Чему? Моја пловидба ближила се крају... Тргнувши се из дремежа, неочекивано сам осетио да се бол у мени стишава. Да, да, готово као да је прошао. Сумње није могло бити. Био сам без снаге, али безгранична радост килтела је у мени: спасен!

Отпузео сам до радио-отпремника: „Све је у реду... Све је у реду... Помоћ ми више није потребна. Помоћ није потребна... није потребна...“ У току следећих неколико часова слао сам у етар ту поруку кад год ми је снага то дозвољавала. Није било срећнијег човека од мене. Опет сам оживео.

...Болови су ме још с времена на време онеспокојавали. Управљао сам сплавом, али било ми је тешко да устајем и да се крећем. Од напада је прошла читав седмича, а ја сам још био веома слаб. Само ми је расположење бодро и ведро. Од Перуа сам већ био далеко 1650, а од Галапагоса 650 миља. Са уживањем сам посматрао небо и море и само сам се понекад осећао као човек који корача по ивици провалије. Али, било ми је тешко овако усамљеном и много бих дао да само могу да чујем људски глас.

— Управио сам сплав према петом упореднику, рачунајући да ћу тим путем проћи 100 миља северно од Маркиских Острва. Али, до њих је било још 3.000 миља...

БЕЗ ВОДЕ

Освануло је јутро 8 августа, тихо и тмурно. Ветар је био сасвим слаб, а сиво море готово непокретно. Али, већ један час после свитања тамни облаци су се развили, а небо и море засијали су на сунцу јарким плаветинимом.

Читава моја залиха свеже воде налазила се у заземљеним плеханим кантама од пет галона, смештеним међу брвницама под палубом. Кад бих сву воду коју сам имао горе на сплав потрошио, подизао сам даске да бих узео једну или две нове канте. Уочи тога дана поново сам био узео две,

од којих сам једну одмах отворио. Ујутру, кад сам као и обично хтео да спремам кафе, подигао отворену канту да бих из ње узео воду у избик. Али, канта је била празна! Шта се догодило? Нека пукотина? Зграбих другу канту, ону још неотворену. И та је била празна — ни капи воде у њој. Пропало ми је десет галона драгоцене залихе...

Обузе ме страх. А шта је са осталим кантама? Подигао онај део бамбусовог пода под којим су канте лежале још од почетка путовања. Једну за другом бацао сам их на палубу. Празна... празна... Само је у три било воде.

Значи, пропала је готово сва залиха моје воде за пиће.

Без воде напред океана!

У то приметних да из једне још пуне канте вода цури. Шапови су, значи, били несигурни и сад су, кад сам канту померно с места, допустили. Стадох да грабим све што ми се нашло под руком: шперце, боце, бокал — журићи се да спасем бар оно што је остало.

На мокрој палуби од бамбуса лежале су, једна уз другу, пет канти од пет галона, некад солидно заземљених и неизглед тако

сигурних, а сад празних, потпуно празних, и лаких као перо. Каква иронија судбине! А само неколико недеља раније (можда и само неколико дана) биле су до врха пуне изванредне свеже воде из једног перуанског планинског извора.

Откинуо сам поклопац с једне канте. Блистала је изнутра као огледало, а само се на дну, дуж сваког шара, протезала пруга од рђе: слана морска вода изгрвила је шавове као каква јака киселина.

Схватио сам шта се било, схватио сам да сам свему сам крив. Како сам могао да не предвидим да ће плехане канте, стално заливане сланом морском водом, почети да рђају. Прво, није требало држати воду у тако танким судовима; друго, није их требало чувати под палубом, у морској води. Здрав разум шапутао ми је то и раније, али ја сам се задовољио тиме што сам канте, да бих их заштитио од рђе, споља обобио масном бојом. Каква лакомисленост! Третило их је залити смолом, па би и сад биле пуне воде.

Шта да радим? Налазио сам се далеко од свих паробродских линија и нисам се могао надати да ћу срести било какав брод. Треба измислити друго решење.

Тога дана одредио сам своје координате: пет степени и 31 минут јужне ширине и 114 степени и 10 минута западне дужине. Од дана мога поласка прошло је 45 дана. Преживљена искушења прекалила су ме и ја сам се брзо прибрао.

— Ништа! Издржаћу и то! — тврдио сам гласно, разговарајући сам са собом, као што чине сви усамљени људи. — На крају крајева, остварићу оно што сам наумио.

Остало ми је било још око девет галона воде, тј. приближно 36 литара. Пре поласка израчунао сам да ми је за 200 дана пута потребно 400 литара. Међутим, протекло је свега 45 дана, а остало ми је само 36 литара. А можда ме нешто и задржати на путу, може ми ветар оборити једра — зар је мало тога што се може догодити?.. Помислих да ћу морати да променим правац и да се влутим Маркиским Острвима. Али, ипак сам одлучио да не скрећем с већ одређеног курса, јер би ми се иначе могло догодити да западнем у супротну, екваторијалну струју, која почиње од петог степена северно од екватора и која би могла да понесе мој сплав на исток.

(Наставиће се)

Техничке тајне античких народа

Упркос огромног напретка, савремена наука још није успела да открије тајне извесних техничких процеса који су у античко доба били уобичајени, а који би чак и у данашње време били од огромне користи човечанству.

Стари Индијци знали су за тајну производње гвожђа које не рђа, за којом савремени научници узалуд трагају већ неколико деценија. Монументални стубови великог храма у Њу Делхију, високи преко 60 метара и укопани дванаест метара у земљу, начињени су од метала који је преживео смењивање 7.000 годишњих доба а ипак изгледа није зарђао. Ни најсавеснија

радиоактивна и хемиска испитивања нису могла да открију на који је начин добијен овај изванредни метал. Занимљиво је да су и Римљани производили ову врсту гвожђа, јер многобројни велики експери којима су, пре 2.000 година, записали своје примјене нису до данас привели ни највећи траг рђе. Чак су у то давно античко доба и афрички Црнци познавали тајну производње овог метала. То доказују маказе које су нађене на дну океана, близу старог рудника Зимбабве.

Пре петнаест година откривен је у Мексику један дивовски крчаг направљен од некаког сивог метала који је лакши од алуминијума, а тврђ је као гвожђе. Научници, истраживачи и хемичари целог света узалуд су покушавали да открију природу и порекло овог метала, који би био драгоцен за савремену авијацију.

Најзад, још није одгонетнута ни тајна феничанског несаломљивог стакла, које је било јаче као метал и могло је да поднесе снажне ударе гвожденог чекића а да се не разбије. Ниједно савремено „несаломљиво“ стакло не може се ни изблиза мерити с њим.

БАЗАЛТНИ ПАЊ

Познато је да горосече, слично ловцима и риболовцима, никад не пропуштају прилику да се похвале својим подвизима. Али, чак и највећи хвалосвац међу њима не би се усудио да тврди да су на овом гигантском пању остали трагови његове секире. Тај базалтни пањ, назван Баволова Кула, налази се у америчкој савезној држави Вајомингу и надвисује дрвце које га окружује за преко 300 метара. Готово сасвим равна горња површина пања износи четири хиљаде квадратних метара. Само је неколицина најсмелијих и најискус-

нијих алпиниста успело да се успику уа околите стране Баволове Куле.

Геолози још и данас воде распре око постанка Баволове Куле. Већина је склона да прихвати теорију по којој је, пре неких 50 милиона година, растопљени базалт избио кроз пукотине на површину земље, где је, стврднувши се, испуцао, образујући појединачне стубове.

Ветрови и кише обнажили су овај базалтни споменик, а сада настављају да га руше; широк појас испињеног материјала, који потсећа на гомилу опињака, окружује Баволову Кулу.

У ТРАЖЕЊУ ЗАКОПАНОГ БЛАГА

Једна група енглеских археолога почела је истраживања под чуденом лондонском кулом Тауер, не би ли нашла благо које је у своје време закопао Џон Бергстед, управник ове куле за време Кромвелла. Тада се причало да је Бергстед присвојио знатне суме новца богатих племића које су пуританци били бацили у ову познату таваницу. Приликом поновног успостављања монархије, Џон Бергстед је погубљен а да се претходно од њега никако није могла извући тајна где је сакрио благо. Тада се вредност закопаног новца ценила на 40.000 ливара, што би данас вероватно претстављало суму од око 50 милиона динара.

МИРИС КОЈИ РАЗГОНИ ХИПОПОТАМЕ

У зоолошком врту у Берлину начињен је један препарат који заудара на лавове, да би био упућен у јужноафрички град Преторију и изручен у тамошње реке. Сматра се да ће непријатан мирис препарата растерати из овог предела хипопотаме, који причињавају велике штете разним културама.

Walt Disney's
Најзад-ЛУЛА МИРА

ДОК СЕ КАРАВАН ПРОВИДАО КРОЗ КЛАНАЦ, НЕКОЛИЦИНА НЬГОВИХ СПРОВОДНИКА ПОКУШАВАЈУ ДА ЗАДРЖЕ ПАУНИЗЕ...

ИМА ИХ ВИШЕ, НО ШТО ЈЕ У НАС МЕТАКА!

ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СЕ СПАСЕМО ЈЕСТЕ ДА НАГНАМО НАШЕ РЕЗЕРВНЕ КОЊЕ НА ИНДИЈАНЦЕ!

У ПРАВУ СИ, ДОК! ТО НАМ ЈЕ ЈЕДИНА НАДА!

НА КАПЕТАНОВУ ЗАПОВЕСТ, ДВА МОМКА ПОТЕРАЛА СУ КОЊЕ...

БРЗО, ОБИ! НЕ МОЖЕМО ИМ СЕ ЈОШ ДУГО СУПРОТСТАВЉАТИ!

ДУРИШАЈУКИ НА КЛАНАЦ, ИНДИЈАНЦИ СУ ИЗНЕНАДА НАЛЕТЕЛИ НА КОЊЕ...

ПОПУШТАЈУ! ПОГЛАВИЦА НЕ МОЖЕ ДА ИХ ЗАДРЖИ!

ОТВОРИТЕ ВАТРУ ИЗ СВИХ ПУШАКА!

ИДУКЕР ТРЕНУТКА, ПАУНИЗИ СУ СЕ РАСПРИШИЛИ ПО РАВНИЦИ ГОНЕКИ КОЊЕ...

ПАУНЕ ВИШЕ ВОДИ КОЊА НЕГО СКАЛП!

ЗАГРИЗЛИ СУ МАМАЦ!

ХВАЛА НА СНАДЖИВОСТИ, ДОК!

МИСЛИМ ДА СУ НАМ ОВИ КОЊИ САД БИЛИ КОРИСНИЈИ НО ШТО БИ ИКАД БИЛИ У ОРЕГОНУ!

НАСТАВИТЕ СЕ

ЗНАО САМ АЛИ САМ ЗАБОРАВИО...

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ЗНАО САМ АЛИ САМ ЗАБОРАВИО...

Цела граница наше државе дуга је 2969 километара. Од тога отпада на сувоземну границу 2173 на речну 711, а на језерску 86 километара. Дужина наше морске обале износи 1993 километра.

Придеви одређеног вида казују особину једног лица или ствари међу више истоимених лица или ствари с различитим особинама, те се њима одређује и сама ствар. На пример: донеси онај дебели штап (а не танки, или кратки, или дугачки штап). Зашто непрестано носиш нови шешир? До бар је и стари. Придеви у одређеном виду познају се по питању: која, која, које.

Придеви неодређеног вида казују особину ма кога лица или ма које ствари. На пример: дугачак пут, туп нож. По облику, разликује се одређени придевски вид у мушком роду од неодређеног вида по томе што на крају има дуго — и. Женски и средњи род не разликују се по облику, него само по изговору. Код одређених придева је крајње а (женски род) о или е (средњи род) увек дуго, а код неодређених је увек кратко.

Шареном металургијом назива се она металургија која производи метале разних боја: бакар, олово, цинк, алуминијум и друге шарене метале. Највећа нашта, а у исто време и европска, фабрика бакра налази се у Бору.

Оаза је плодан предео саво дом усред великих пешчаних пустиња, нарочито у Африци. То је као неко копнено острво у огромном пешчаном мору.

Морски кривови су животиње које живе по највећим морским дубинама. Они су махом утврђени за дно помоћу једне дугачке дршке која има чланковит облик. Тело им је у облику чашице, а из средњег дела полази читав низ гранатих ручица, због чега ове животиње личе на биљку.

Неке од њих, када су старије, одвоје се од своје дршке и помоћу ручица ухвате за неку алгу. Један од тих морских кривова је и коматула (коматус = длакав), која слободно плива, а прелива се у изванредно светлим бојама.

Текуће воде или текућице су оне воде које не стоје, него се од извора до ушћа крећу и на тај начин постају поточићи, потоци, речнице и реке. Свака текућа вода има: извор, ушће, корито и обале.

Извор је највиша тачка, тј. место где текућица извире, а ушће је најнижа, где она престаје да тече као самостална вода, јер се улива у другу реку или море.

Коритом се назива део земљишта који има облик жлеба, а којим отиче једна река. Стране тога корита називају се обалама. Постоји десна и лева обала.

Главном реком се назива она река у коју утичу потоци, поточићи и друге реке. Сви се они називају притокама те главне реке.

Речна мрежа састављена је од главне реке са свим њеним притокама, а земљиште на коме се налази та речна мрежа и са кога она добија воду назива се речним сливом.

Развође је она линија која дели воде два суседна речна слива. Развође најчешће иде планинским венцем, а некад и равницом, пошто је понекад довољна и мања узвишеница на земљи да одвоји сливове двеју река.

Тох реке је онај њен део који се налази између извора и ушћа, а разлика у висини између извора и ушћа назива се падом реке.

Брзаци су она места у речном кориту где вода има већи пад и брзо тече, пребацијући се преко стена које често вири изнад површине.

Водопади су она места на реци где вода пада с неке пречаге у кориту и околито се стропштава или се степенасто руши.

Вода у текућици брже тече средином, него поред обале, а брже на површини него на дну.

Матрица иде линијом на површини реке где она има највећу брзину.

Океанија је опште име за сва острва и групе острва у Тихом Океану, заједно са Аустралијом.

Вас је свакако зачудити ово, на први поглед чудно, сједињавање ајкула, хемије и фолклора. Одмах ћемо вам рећи да ће у овом напису ајкулама бити посвећено највише пажње; хемији, без обзира на дубоко поштовање према тој науци, нешто мање, а фолклору — сасвим мало.

Место бродолома кипело је од ајкула

Ајкуле су дошле на прво место не због неке наше наклоности према тим морским разбојницима, већ стога што се у последње време предузима све већи број подводних експедиција, које су поново оживеле старо питање: у којој су мери ајкуле опасне по човека?

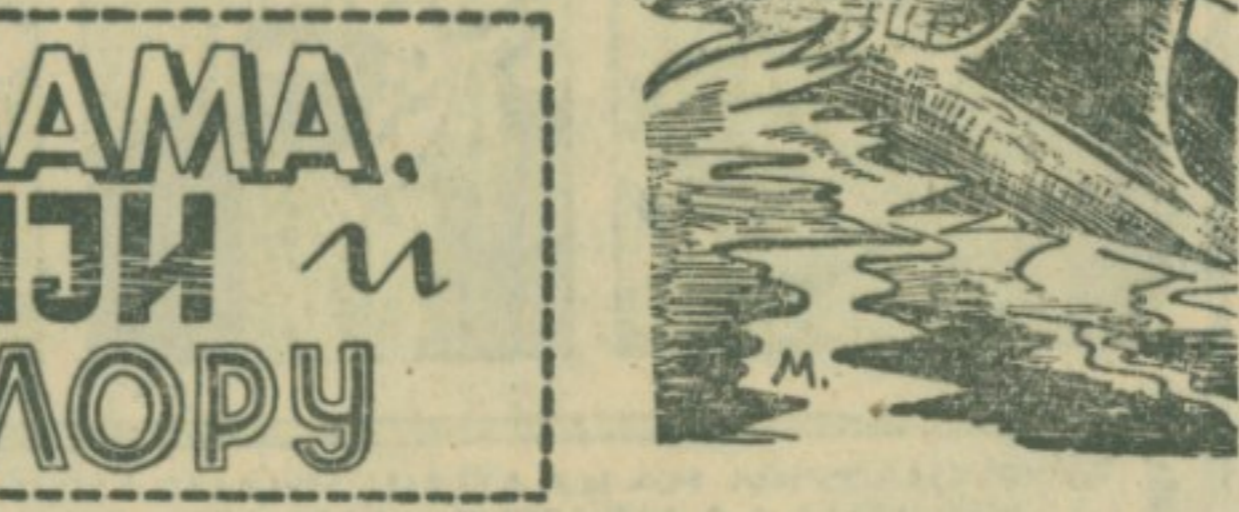
Историја којом ћемо почети догодила се прилично давно: 7 децембра 1941 године. Тога дана је Јапан, без објаве рата, напао Сједињене Америчке Државе. Догађаји

НЕШТО О АЈКУЛАМА, ХЕМИЈИ И ФОЛКЛОРУ

у Перл Харбуру потиснули су у позадину трагедију која се одиграла у Јужном Атлантику, где је била торпедована једна енглеска лака крстарица. Морнар Алберт Партон, који се спасао смрти, причао је да је место бродолома просто кипело од ајкула. Његови другови, међу којима су многи били рањени, нестајали су у мору један за другим. Преживели, а њих је од 450 било свега 170, пет дана су веслима одбијали од себе страшне морске људождере.

Приближно у исто време, негде крај обале Бразилије, срушио се у мору и потонуо један амерички војни авион.

У чему се онда састоји „проблем ајкула“ и да ли он уопште постоји? Нажалост, ипак постоји. Прво, познати су веродостојни случајеви људождерства ајкула, мада они нису тако чести како се верује. Друго, утврђено је да је и најмања количина крви у води довољна да ајкулу доведе до беснила и тада је она веома опасна. Најзад постоји и психолошка страна тога проблема. Случајеви напада ајкула на човека брзо се и на-

далеко рашчују. Опасност се преувеличава, рађа се масовни страх од ајкула. Команда америчке морнарице и авијације често се сударала с тим проблемом за време Другог светског рата. Преживели чланови посаде авиона и бродова који су доживели калварију у Карлском Мору, Тихом Океану и на другим местима „богатим“ ајкулама често су одбијали да и даље врше војну дужност у тим рејонима.

Тражење „антиајкулина“

Било је, дакле, неопходно наћи успешно средство за борбу против ајкула. Одакле почети? То нико није знао. Јасно је било само једно: треба пронаћи нешто што ће ајкулама узивати одвратност или их заплашити.

нашли никаквих података за које би се могли „закачити“. За месне житеље „проблем ајкула“ не постоји: они их успешно лове и са апетитом уништавају.

Једног дана 1942 године, Стурт Спрингер, руководилац ових опита, решио је да на ајкулама испроба — гњило месо ајкула. Наиме, он се сетно прича рибара из Флориде о томе да у случају кад их нешто, бура на пример, омете да извуку на обалу уловљену и већ мртву ајкулу, онда бегнавају та места. На његову сугестију, у Вудсколском океанографском институту понудили су ајкулама месо ајкула које је претходно остављено да гњије 4 до 6 дана. И — ајкуле му се нису приближавале.

Средство које је толико дуго и безуспешно тражено било је најзад нађено. Научници су покитали у Флориду у лов на ајкуле. Уловљене животиње држане су у нарочитим шистернама, да би се њихово месо распало. Али, непријатну операцију нећемо описивати. Рећи ћемо само то да су после неколико месеци испитивања хемичари успели да одреде који састојак распаленог меса делује одбијајуће на ајкуле. Била је то сирћетна киселина! Касније су открили да екстракт сулфата бакра делује још јаче.

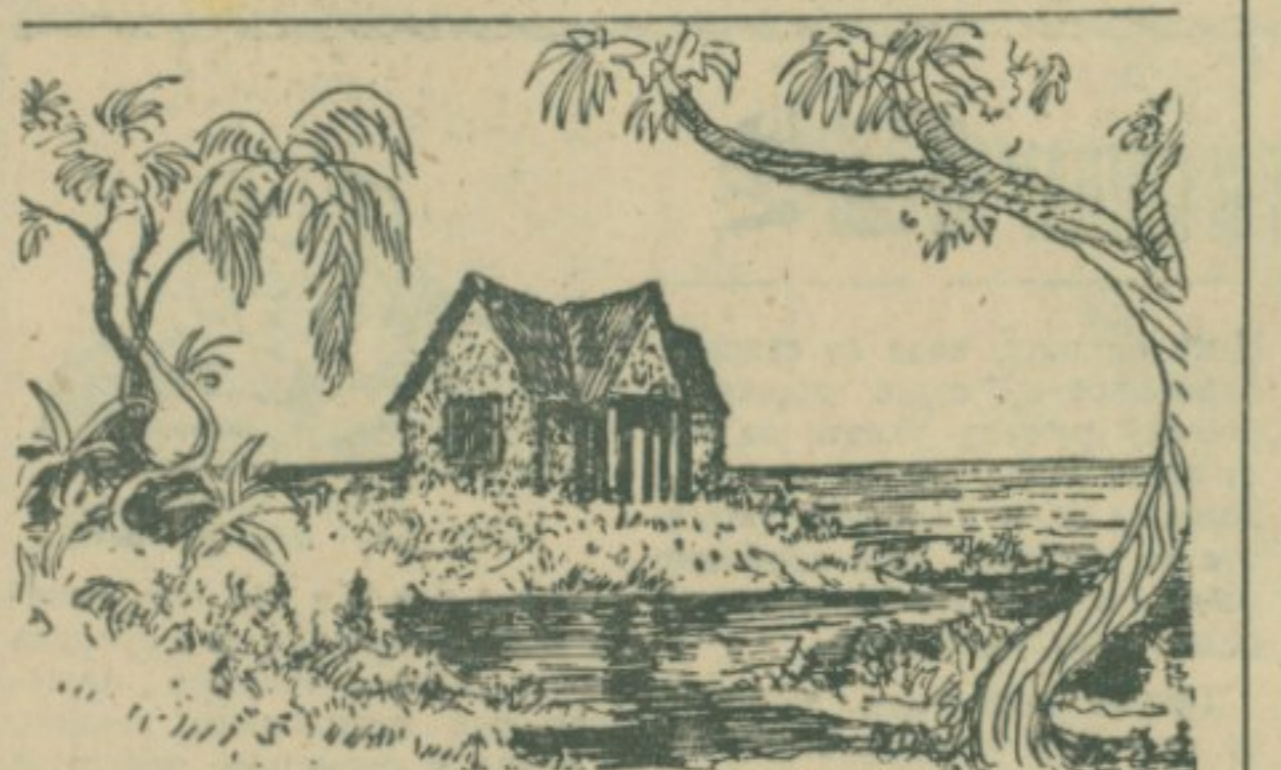
Почеле су непријатности...

Али, све су то били лабораториски опити. Успехе је требало проверити и у пракси, па су експерименти из Вудскола пренети на море. И тада, кад је изгледало да се дело ближи крају, почеле су непријатности.

Крај обала Северне Флориде ајкула није било, а исто тако ни у водама око острва Кубе. Упомоћу научницима дошли су искусни ловци. Стари непријатељ ајкула Ернест Хемингвеј показао им је неколико места где их је он лично ло-

КУЋЕ КОЈЕ САМЕ РАСТУ

Француз Пол Вибер, који се пре пет година настанио на Хитију, одлучио је да сагради малу пољску кућу. Како није имао довољно новца да купи сав потребан грађевински материјал, за темеље и зидове употребио је корале и морску биљку мадрепору, којих је у околиним лагунама било у великим количинама. Тако је, за неколико дана, крај обале изникла необична, али чврста грађевина. Зидови подигнути од великих блокова мадрепоре и украшени белим коралима изгледати су врло живописно.

Позван хитним послом у Француску, Вибер је, заједно с породицом, убрзо напустио острво, на које се вратио тек сада. Кад се појавио пред својом пољском кућицом, његовом чуђењу није било краја. Блокови мадрепоре, а нарочито корали, били су нарасли и потпуно зашупили врата и проворе. И не само то: цела кућа била је порасла за око метар и по. Да би ушао у њу, Француз је морао да пробије нов улаз кроз дебео слој материјала.

Још горе се провео фармер Хиран Краули, из Кентакија. Он је у току зиме саградио пространу житницу, с темељима од дебелих врбових трупца. Кад су у пролеће пале обилне кише, трупци су ухватили корена и његова житница је порасла читаво три метра вис!

Најхладније, најтоплије, најнишовитије...

Највиша температура забележена је 13 септембра 1922 године у Триполису — 58 степени Целзијусових. Ово је званичан рекорд, јер је мерење извршено под стандардним околностима.

Најнижа температура забележена је у месту Олмакону, у Сибиру, (1 фебруара 1933) и у Верхојанску (5 и 7 фебруара 1992) — минус 68 степени. Научницима су стизали извештаји и о неким нижим температурама, али они нису могли бити признати као рекорд, јер су непознати детаљи мерења и услови под којима је оно вршено. Ово исто важи и за највишу температуру.

На западној хемисфери најнижа температура забележена је на Гренланду (6 децембра 1949) — минус 30,5 степени. Сматра се да је ледена кора Гренланда најхладније место на овој хемисфери, с температуром од минус 38 степени.

Највишу средњу температуру има вероватно Сомалија, где износи око 31 степен.

Сматра се да највише воденог талога добија једно од Хавајских Острва, али најпо-

»ВИШЕ КРЕТАЊА!«

Половином 17 века, у Француској је изграђено више калдрмисаних друмова, од којих је један носио високопарно име — Краљева калдрма. Кад је железница почела да осваја, људи су избегавали труцкање по неравним друмовима, само се Луј XVIII и даље возио „својом“ калдрмом. Гојазни монарх имао је велик апетит; јео је за неколицину, а радом се

није много замарао. „Више кретања!“, саветовали су му лекари, да би га спасио огромног трбуха и дебелих наслага сала. И Луј XVIII је послушао лекаре. Свакога дана његове дворске кочије тандркале су два пуна сата Краљевом калдрмом, док је владар потскакивао на седишту, уверен да то прија његовом организму.

ПАПАГАЈИ ИМИТИРАЈУ САМО ЉУДЕ

Папагаји су познати по својој способности да понављају речи, па чак и читаве реченице. Па ипак, досад се није могло установити да су они у дивљини икад подражавали гласове других животиња. Има папагаја који „знају“ и преко сто речи. Неке од ових необичних птица понављале су се чак и на суду, као сведоци, а било је случајева да је суд у потпуности усвајао њихове „исказе“.

ЉУБА НЕНАДОВИЋ

Љубомир Ненадовић, један од најпопуларнијих српских књижевника, последње године живота провео је у Ваљеву. То време посветио је највише деци, певајући им пучне песме. Деца су га и назвала „Чика Љуба“. Он их је волео док је још био у младим годинама, окупљао би их око себе, причао им о својим путовањима, шалио се. „Кад год би се појавио на вратима са својим добрим лицем, с којег је ретко нестајало осмејка, који му даваше израз благодати и доброте, они би обично сви углас повикали: „Добро дошао, чика Љубо! Живео чика Љуба!“ И тада би сви ми потрчали њему усусрет да га поздравимо и у руку пољубимо. И он је тада с нама као какав победник улазио у собу. Тада нити је било срећније деце од нас, ни срећнијег чике од нашег доброг чика Љубе“.

Добар и предобар

До последњих тренутака свог живота Љубомир Ненадовић сачувао је свежину духа и одлично памћење, увек спреман да се нашали и да исто тако прихвати добру шалу. Такав је био у младости, кад се први пут, 1843 године, отиснуо у свет; такав је остао и у старости, у свом Ваљеву, за које је говорио пријатељима да је једно од три места у свету где човек може да живи по вољи; остала два су Париз и Цетиње. Но, Ваљеве је, што се бар њега тиче, ипак претегло...

За Љубу Ненадовића као младог студента у Прагу (1843—44) један његов друг у својим успоменама забележио је да је био „добар и предобар, свакада племенит, а притом пун невиног и здравог хумора, којим је умео да развесели и валовољи своје пријатеље. Шала и прича већ су тада били главни елементи Ненадовићеве природе“. Он је умео да лепо и живо прича о свом путовању по Србији, о Првом устанку, о свом деди обор-кнезу Алекси и о свом оцу проти Матији. Нарочито је поштовао свога оца Проту, коме је касније „подигао диван и вечан споменик издавши његове мемоаре“. „Говор Ненадовићев био је чист народни и свагда зачињен хумором и лепим досеткама“.

Ненадовић се рано истакао у књижевности; имао је 22 године кад је после повратка из Париза (1848) постављен за професора поезије у београдској гимназији и био изабран за редовног члана Друштва српске словесности, тада највише научне установе код Срба. Стари Прота поносио се својим сином који ће прославити име Ненадовића и у српској књижевности...

Ведрину живота Љубомира Ненадовића помрачили су догађаји око убиства кнеза Михаила. Тада је његов брат Светозар осумњичен да је учествовао у атентату и осуђен је на смрт. Породица Ненадовића је прогањана, Љубомир је морао да напусти своју отаџбину. Најпре је извесно време провео у Бечу, а потом у Немачкој, носећи се мишљу да оде у Америку. „Има три месеца како једнако чим енглески; у августу (1869) рад сам се из Бремена навести у Америку и за десет месеци надам се да је сву могу проћи. Рад сам да путујем и оним гвозденим путем што ће се сада отворити (пацифичка железница) и што иде кроз сред Се-

верне Америке на Мирни Океан... Ако не одем у Америку, ја ћу у октобру у Египат, то је близу, да будем при отварању Суецког Канала“. У Немачкој је тада почео да пише своја позната „Писма из Немачке“.

У Црној Гори

У Америку и Египат Љубомир Ненадовић није отишао, а ни у Русију, коју је такође хтео да види и опише. Уместо у Америку, он је отпутовао у Црну Гору. Ту је поново повратио своју ведрину. „Његова душа која није никде могла мира наћи, јер је била далеко од зачињаја за којим је чежњела, нашла је у Црној Гори одмора, усред нових пријатеља који га завољеше и који у њему изазваше вољу за рад и вољу за живот“. Он је омет почео да пише и ту је настала његова лепа књига „О Црногорцима“.

У Црној Гори Ненадовић је убрзо постао омиљена личност. Поново је био онај некадањи „ведар и духовит, срдечан према свакоме, увек спреман да развесели и обрадује све с којима се дружио и које је сретао. Топико је срастао с Црном Гором да су на Цетињу мислили да је никада неће напустити. После свог првог боравка, он ју је још неколико пута посетио. „Али кад старост закупа на врата, те га потсети да се живот ближи крају, тада Љубу нико више не могаде задржати ни у Црној Гори“. Позна јесен његовог живота нашла га је у Србији, у Ваљеву, „колевици својој и својих делова“, како је сам говорио, где се 1880 године стално настанио. Црногорци су га се дуго селили. Свуда — на Цетињу, на Његушима, на Ријеци, па и у Бару — говорило се о њему с похвалом и с поштовањем. „Они наш добри Љубо“, или „Добри чојек Љубо“ — могло се чути из уста и најнезнатијег Црногорца кад би се што о њему причало или се за њега запитало.

Љубомир Ненадовић чешће је добијао позиве да посети своје пријатеље изван Србије или да учествује у разним националним свечаностима. Међутим, он више није хтео да напусти своје Ваљеве. „Све сам већ видео, а овде ми је најбоље, одговарао би. Ваљеве је лепо, са својим бреговима и рекама изгледа као Хајделберг. Има две штампарије, две штедионице, двоје новина, две апотеке, две пиваре (али опет пијемо београдско пиво)“. Он никад није могао а да не прикачи неку досетку.

Познато је да је Љубомир Ненадовић, од 1850 године, у Београду назвао свој чувени лист „Шумалинку“, али је мање познато да је и у Ваљеву, 1885, издавао један лист који по начину уређивања и разноликости потсећа на њу. Ваљевски „Гласоноша“ из 1885 (излазио је само пола године) био је занимљив, забаван, симпатичан покрајински листић, који се увек радо прелистава. Оно што је у „Гласоноши“ најзабавније и најзанимљивије, потекло је из Ненадовићевог пера. Лист је имао неколико сталних рубрика, по угледу на „Шумалинку“, а углавном је прозван тако да би, поред вести из света, доносио и вести из Ваљева и његовог округа, да проноси и трговачки пословни глас кроз место. Тревало је, најзад, да неко пазни како се пише и говори, јер је иначе главни орган ваљевске

јавне речи био општински добошар, а тај је једном, као што бележи „Гласоноша“, кад је бирана нова општинска у-

права, у сав глас добовао и лизацији (у јесен 1885). Ево неколико домаћих вести из „Гласоноше“, које је по свом старом и уобичајеном начину припремио Љуба Ненадовић:

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ЧОВЕК И МРАВ

Мрав „жетелац“ може да подигне терет који је 52 пута тежи него што је он сам. Да би се с њим мерио, одговарајући терет који би човек, у односу на тежину свога тела, морао да подигне износио би 4.000 килограма.

ТАКО КАЖУ...

На свету постоји више од 20.000 разних врста пужева. Они пливају, скачу, пузе, рију, живе на дну мора и на врховима дрвећа. Има их различитих величина — од тако ситних као што је зрнце шећера, па до дужине од 60 см. Тако бар кажу неки стручњаци.

ВИДЉИВОСТ НАД ОКЕАНОМ

На основу најновијих мерења, утврђено је да са вис-

не од пет стопа (стопа=30,48 см) видљивост износи 2,5 морске миље; са 20 стопа 5,1 миља; са 50 стопа 8,1 миља; са 100 стопа 11,5 миља; са 500 стопа 25,6 миља, а са 1.000 стопа висине 36,2 миља. Једна морска миља износи нешто мање од два километра.

ЗА ДЕСЕТОРИЦУ

„Оритен“, тандем за десет возача, свакако је био најдужи бицикл на свету. Направљен је у Валтону, у Масачусетсу, око 1898 године. За возаче овог чудног возила причало се да могу да постигну брзину од 65 километара на час.

„Оритен“ је био дуг седам метара, а тежак 137,5 килограма.

КОЛИКО ИМА ИНДИЈАНАЦА?

Према неким подацима, број Индијанаца у време открића Америке, 1492 године, износио је око 846.000. Многа индијанска племена бели досељеници нису видели за 200 и више година после Колумба. Садашњи број укључујући ту и мелезе, износи 343.410. То значи да се за последњих сто година стале поправило, јер је 1865, после великог америчког грађанског рата, било укупно 294.547 Индијанаца.

ЧИТАВ ВЕК...

Читав век трајала је међу уметницима препирка око тога да ли је слика „Малона Литла“, која се налази у ленинградском музеју Ермитаж, дело Леонарда да Винчија или неког његовог ученика. Сада је совјетски уметнички стручњак Матвеј Гуковскиј објавио да резултати свестраних испитивања непојбитно показују да је сам Леонардо аутор ове слике.

БРЗА ДИЗАЛИЦА

У Француској је сagraђен камбион-дизалица са специјално конструисаном каросеријом. Дизалица има мотор од 220 коњских снага. Она може да подигне терет од 15 тона на висину од 6 метара, или 18 тона на 5 метара, и то за свега један минут. Камбион-дизалица може и да се креће са својим висећим теретом, а док је у покрету у стању је да повуче и до 80 тона. За рад ове дизалице потребне су свега две особе.

ЗАШТО НЕ ПРОГОВОРИ?

Шимпанзо, најинтелигентније живи биће после човека, има потпуно развијене говорне органе, као и човек. Међу-

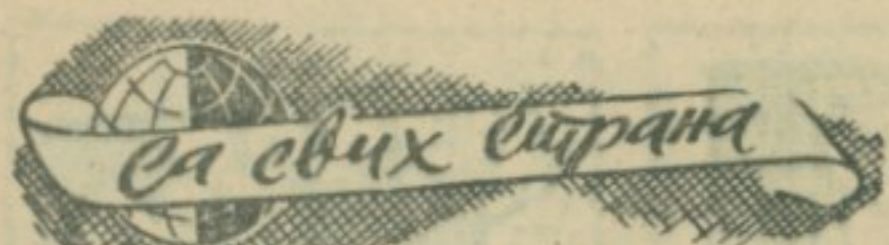

тим, сви покушаји да се шимпанзо научи људском говору пропали су. То је због тога, кажу анатоми, што овај мајмуни нема у одговарајућој мери развијен центар за говор у мозгу.

АПЕТИТ НИЛСКОГ КОЊА

Један одрастао нилски коњ, који живи у рекама и језерима Источне Африке, тежак је преко 2.000 килограма. Само за једну ноћ он поједе траву и младог грања с дрвећа у тежини од 180 килограма.

ДА ДИ ЗНАЈЕ

ПОСМАТРАЊЕ ПТИЦА — НОВ СПОРТ

Посматрање птица у САД привлачи све већи број грађана. После лова и голфа, ово је најомиленији спорт у Америци. Лист „Пословна седмица“, који се бави искључиво анализом помиде, тражње и цена разне робе, посветио је недавно целу једну страницу овом спорту. „Коме се одушевљавају сви чија душа још може да се заноси бојама перја и црчком птица“. А то су, поред великог броја деце, људи разних професија: сликари, књижевници, фотографи, регистратори птичјег звука, затим домаћини, чиновници, радници и други грађани.

Спорт се састоји у следећем. Људи одлазе у поља и шуме и, уместо да убијају птице, труде се да препознају што више птичјих врста. Од-

лази се мање појединачно, а више у групама. Досад је највећи успех показала група од неколицине Енглеза и Американаца који су за сто дана прешли 48.000 километара и препознали око хиљаду врста птица. Притом треба бити опреман на разне напоре и незгоде. Човек мора да пешачи, да се вере из брдо, да прескаче јендеке, да вази потоке, а поврх свега ваља да познаје орнитологију.

Прибор за овај спорт је помало необичан: довел, бележница, писалка и једна књига с репродукцијама птица у боји, од које је за поведених осам година продато 3 милиона примерака.

„Како то да је љубав према птицама узела толико маха?“ — пита се лист „Пословна седмица“, и одговара: „Овај спорт претставља седам пута већу разоноду и бољи одмор од класичних излета аутомобилима и другим превозним средствима у поље. Људи се враћају кућама задовољни, обогаћени утисцима из лепих предела, и орни су за рад“.

ИНВАЗИЈА ЛЕПТИРОВА

Сваке године лептирови „мртвачка глава“ долећу са европског континента у Енглеску, и то обично почетком лета. У септембру прошле године долетели су у огромним ројевима. Било их је стотина, а нарочито на обалама, на капијама

рибарских кућа, у шупама и по вртовицама. Селе се обично ноћу. Исцрпена од дугог путовања, већина умире, али инвазија не престаје. Занимљиво је да је прошлог септембра, заједно с лептировима, Ламани прелетели и велики број птица, што се тумачи поводним атмосферским приликама у том месецу.

СМУЧКЕ ОД СТАКЛА

Од пре краћег времена, у Француској се производе смучке које се састоје од 35 отсто стакла и 65 отсто полиестерове смоле. Погодан облик постиже се помоћу великог притиска, и то онакав какав год се жели,

што није случај при уобичајеној производњи. Стаклене смучке показују предност над осталима и у погледу брзине и стабилности. С њима се смучар осећа сигуран чак и на меком снегу.

ТЕЛЕВИЗИЈА ЗА НЕСТРУЧЊАКЕ

Захваљујући сталном усавршавању материјала, у Енглеској је произведена телевизијска камера за љубитеље подводног снимања, који не морају бити никакви стручњаци. Таква камера тешка је свега 19 килограма и знатно је јевтинија од досадашњих.

ЦИНОВСКИ КУПУС

У огледном врту Универзитета у Мичигену расте купус висок три метра. Овакав раст постигнут је захваљујући употреби једног новог вештачког ђубрива, неке киселине коју је открио професор Силвен Витнер, наставник орткултуре на том универзитету. Професор Витнер тврди да ће његова киселина преобразити биљни свет. Међутим, бар досад, резултати не оправдавају овако оптимистичку изјаву. Како изгледа, свака биљка понаша се друкчије под дејством ове нове хемикалије. Бриселски купус и јагоде, на пример, уместо да постану крупнији, умножавају број јединки; краставице остају нормалне величине, само им се корење несразмерно пружа у дужину, итд. Сада се ово ђубриво испитује и у другим земљама, поред осталих у Јапани и Енглеској.

ВАЖАН ЈЕ ГЛАС, А НЕ РЕЧИ

Код неких народа, нарочито на Средњем Истоку, саме речи не играју толику улогу колико начин говора. Један амерички научник, који је дужи време боравио у Египту, објавио је недавно занимљиве податке о томе како разговара тамошњи свет. Тамо се, каже он, на тон гласа, ритам и уопште начин говора обраћа знатно већа пажња него на саме речи. Ако неко говори тихим, мирним гласом, макар употребио и неку оштрију реч, неће се сматрати да је непријатељски расположен. Али ако он, и поред употребе мирољубивих речи, говори оштро и своје речи пропраћа отесчним покретима руку, сматра се да је његов говор непријатељски.

ПАЦОВИ УЧЕ ЈЕДАН ОД ДРУГОГ

Према мишљењу једног америчког научника, веома се ретко догађа да животиње уче једна од друге. Све оне траже храну или се спасавају од непријатеља на тај начин што

случајно, у потребном тренутку, нађу неко решење. Кад животиња, приликом разних опита, учини оно што се од ње тражи (додирне одређену ручицу или отвори баш ону кутију коју треба), онда добије награду у храни. После тога, она покушава да то понови, да би опет добила награду, али друге животиње не могу ово од ње да науче, већ свака за свој рачун покушава да нађе решење. Само за пацове, како изгледа, не важи ово правило, што је потврдио следећи опит. Један пацов научио је да се у лабиринту у правља према црвеној светлости, док је за њим, као пратилац, ишао други пацов. Приликом следећег опита први пацов је уклоњен, али је пратилац и без њега одмах умео да нађе пут.

ПРЕДВИЂЕН ЗЕМЉОТРЕС

На дан 22 марта ове године, у Сан Франциску се догодио земљотрес. У томе не би било ничега чудног да стручњаци нису унапред рекли да ће до њега доћи. Додуше, нису се сви сложили у погледу времена кад ће земљотрес наступити. Док су једни предвиђали да ће то бити ускоро, други су давали дужи рок — у току ове године. Цела западна обала у том пределу Калифорније, тј. на западној падolini Кордиљера, подложна је повременим потресима, али се ипак сматра за велики успех што је приближно тачно предвиђено време кад ће се земљотрес догодити.

РАДИО С ПЕТРОЛЕЈСКОМ ЛАМПОМ

Једна холандска фабрика радио-пријемника врши пробе с новим типом апарата који би добијао потребну енергију од петролејске лампе. То се постиже на тај начин што се на цилиндар лампе стави један уређај који топлотну енергију претвара у електричну. Овако добијена енергија довољна је за рад једног малог пријемника, који је начињен од провидне пластичне материје.

ЗА БРЖИ И ВИШИ ЛЕТ

У циљу бржег лета и достизања што већих висина, у Америци је начињен пробни авион X-15. Сматра се да ће он моћи да развије брзину од око 7.000 миља (близу 12.000 километара) на час. Авион ће имати инструменте који ће бележити све временске и тоplotне промене, као и понашање оклопа на разним температурама.

„ВЕЧИТА“ АТОМСКА БАТЕРИЈА

Један амерички научник сматра да се може начинити атомска батерија која би трајала „део век“. Он је дао и идејни пројект таквог једног уређаја. По његовој замисли, топлата која би се добијала зрачењем неког радионуклида могла би се употребити за добијање електричне енергије. Овакав парно-електрични генератор давао би енергију за време од преко 30 година.

ХИЉАДУ ПИЛУЛА ЗА МИНУТ

Научници на Колеџу за фармацију у Мичигену начинили су машину која је у стању да произведе око хиљаду пилула за минут. Старе машине могле су да дају највише око 400 пилула, и то нешто слабијег квалитета.

СТО МИЛИОНА ПУТА ЈАЧА ОД СУНЦА

Један швајцарски астроном открио је нову велику звезду чија је светлост 100 милиона пута јача од сунчане. Она се налази у сазвезђу Великог медведа и може се видети само јаким телескопом. Кад би се ова звезда налазила на даљини на којој би се наше Сунце једва видело голим оком, изгледала би нам четири пута већа од пуног Месеца.

ПОКРЕТНИ РЕСТОРАН

Израђен је аутомобил који је, уствари, прави ресторан на точковима. Кад кола стану, довољно је 40 секунди па да ресторан буде спреман да издаје јело или пиће. Он има пећ, лонац за кување кафе и фрижидер.

... на основу анкете спроведене у више земаља, утврђено је да мушкарци једу знатно више слаткиша (бонбона и чоколаде) од жена, док жене једу више слатког.

... пиранама, страшним рибама-грабљивицама које живе у водама амазонског слива, потребно је свега пет до шест минута да растргну чиле.

... десетак чланова Колумбове партије били су политички затвореници. Кад је шпански двор одобрио помоћ Колумбу, наредио је да посаду за његов брод да град Палос, због тога што се његово

тавог вола, тако да од њега остану само кости

... гладнијатор, назив за професионалног борца на јавним приредбама у старом Риму, постао је од латинске речи „гладнијус“, што значи „мач“.

... дејство сунчаних зракова на хлорид сребра први је открио Енглез Шил. По мишљењу научника, то је била прва слика из које се касније развила фотографија.

... на Истоку, постојбни пауна, и данас се месо сасвим

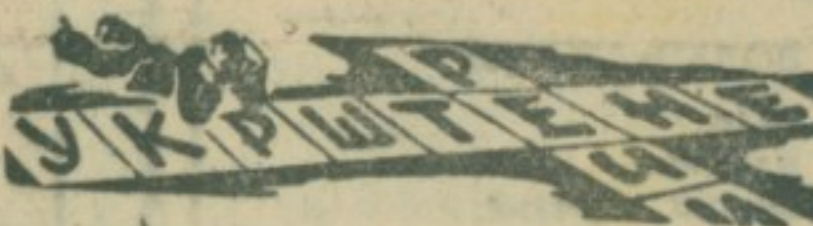
становништво непосредно пре тога побунило против инквизиције. Тада су из затвора у Палосу одведени на брод вођи побуне, уз обећање да ће бити пуштени на слободу ако Колумбов покушај успе.

... уред за патенте у Сједињеним Америчким Државама прима сваког дана просечно 300 пријава за нове проналаске.

... све до 1849 године, новинска агенција „Ројтер“ употребљавала је голубове писмоноше за преносе вести између Ахена и Брисла.

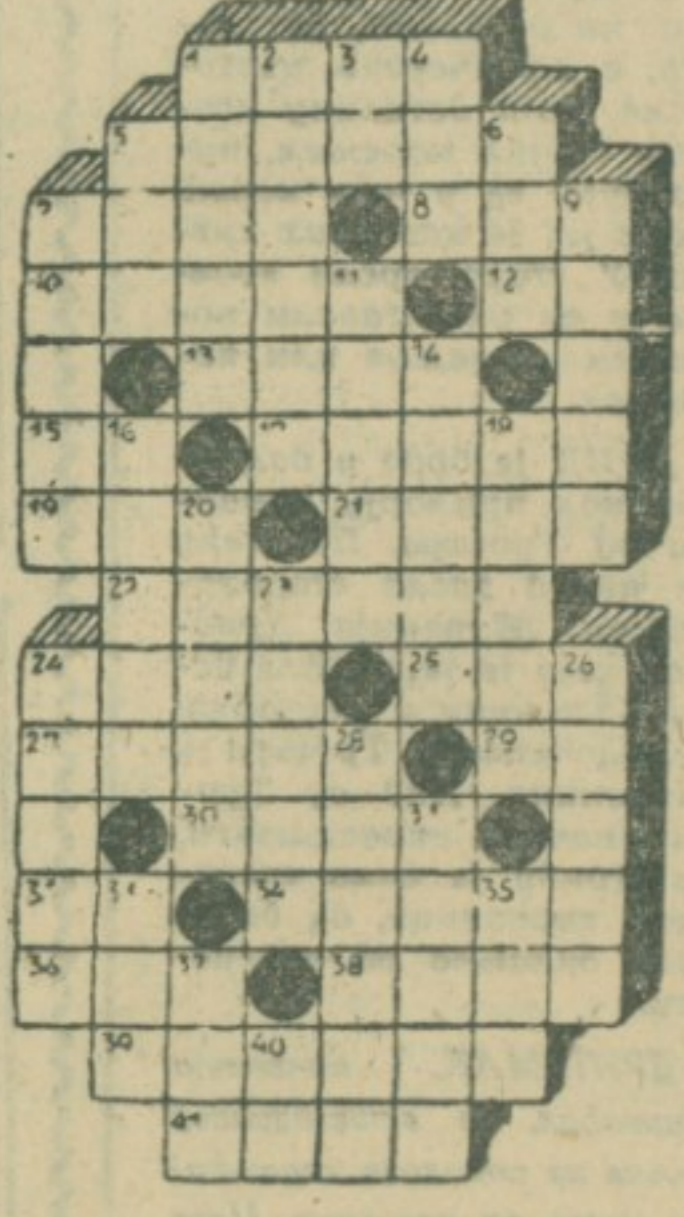
младих паунова сматра за напастлицу.

... најстарије метално перо за које се зна нађено је у ископинама Помпеје и било је начињено од бронзе.

Водерзано: 1) женско име; 5) десна притока Куле; 7) индустријска варош у Турској; 8) врста женског гласа; 10) велике равнице обраде травом која подноси сушу; 12) два иста самогласника; 13) страни женско име; 15) два иста сугласника; 17) правило, пропис; 19) фудбалски израз; 21) савремени амерички политичар; 23) острво у Атлантском Океану; 24) омега вулканизираниот каучук и разних хемиских додатака; 25) права немачка левокичња; 26) пркос, тврдоглавост (множ.); 29) митолошки бог подземља код старих Грка; 30) површина воде; 32) елиптирана звезда; 34) старо германско божанство; 36) мера за хартију; 38) справа за мерење тежине; 39) држава у Северној Африци; 41) град у Арабији.

Усправно: 1) титула француског престолонаследника у доба краљевине; 2) становник највећег полуострва на свету; 3) предлог; 4) женско име; 5) лако ломљива; 6) ограда; 7) лева притока Босне; 9) личност из једног Гогољевог романа; 11) једна електрода (множ.); 14) врста папачаја; 16) становник једне нама суседне државе; 18) река у Источној Србији; 20) мрке боје; 23) трећи падеж (латин.); 24) јужноамерички шаховски мајстор; 26) област у Турској; 28) планина у Србији; 31) соба, просторија; 33) град у Северној Француској; 35) господар (турц.); 37) врста кечиге; 40) хемиски знак за берилијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водерзано: 1) ре; 3) сами; 5) Цибути; 7) жет; 8) ада; 10) ехо; 11) Клим; 12) ко; 13) Рила; 14) Либија; 17) зова; 18) Корана; 20) Гали; 21) за; 23) Арас; 24) Лир; 25) сат; 26) еја; 27) Шолаја; 30) Рума; 31) ки.

Усправно: 1) Раб; 2) ему; 3) сето; 4) Италија; 5) Шекол; 6) идла; 7) Лек; 9) ама; 11) крипа; 15) изолатор; 16) Борис; 18) караш; 19) Азија; 20) гас; 22) ара; 24) леја; 26) лук; 29) Ами.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Биоскоп код куће

Из ранијих бројева нашег листа већ вам је познато како се приређује биоскоп код куће. А сад вам ево још једне слике за ваш биоскоп. Да бисте приказали овог јарца, треба само да наместите руке као што то показује наша слика. Ако још будете

мицали претима како ваља, ваш јарац оживеће на велико задовољство гледалаца.

Кад наместите руке као што вам показује наша слика, па на тако наместене руке пустите да пада светлост сијалице или свеће, добићете на зиду или платну слику козе.

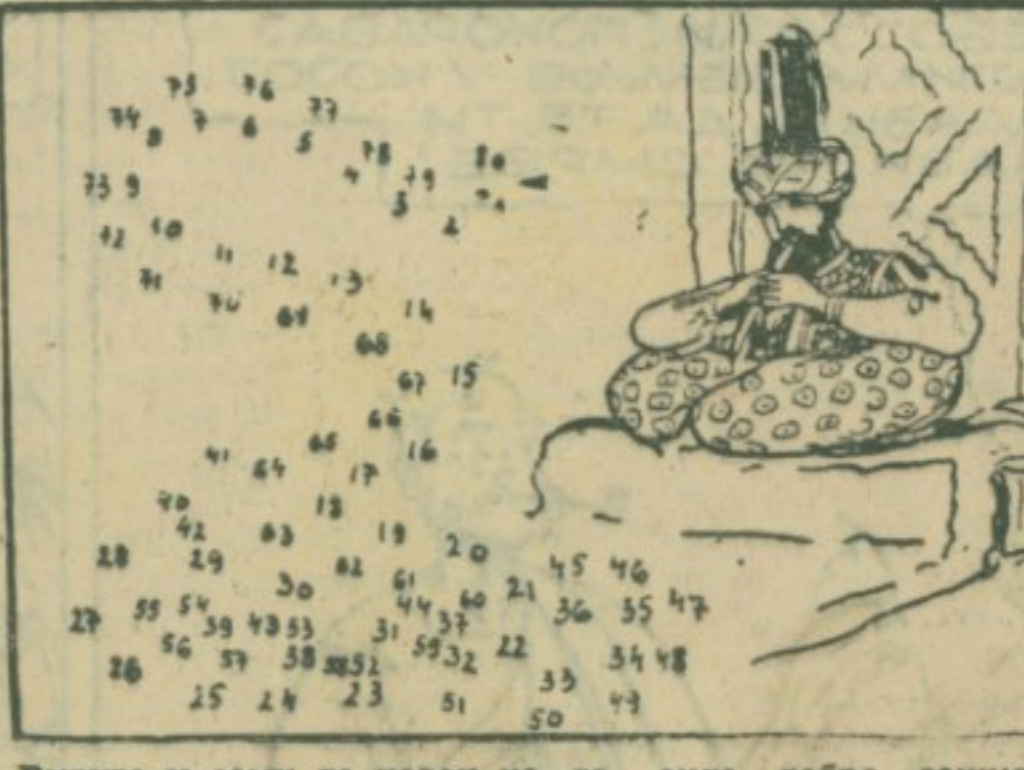
Изгледа лако...

Ево у чему се састоји ова вештина: Две особе клекну на под, окренуте лицем једна другој, и држе у левој руци свећу у

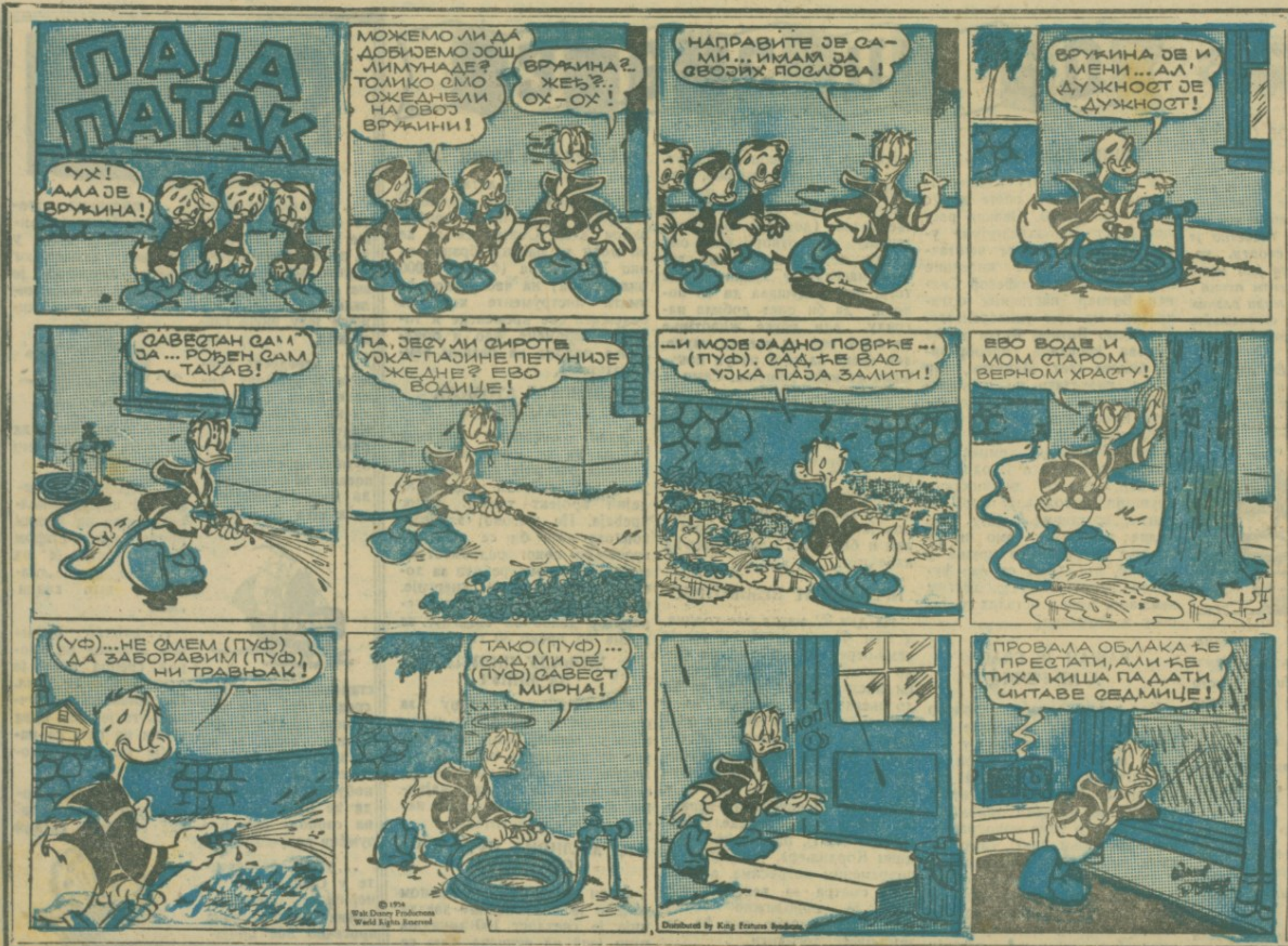

свећњаку. Десном руком узхвате десну ногу, услед чега морају да се држе у равнотежи на левом колену. Један од играча, чија је свећа угањена, мора да је упали на свећу другог играча. Као што видите, то није нимало замршено, на ипак не можете ни да наслутите како је тешко у овом положају упалити свећу. Кад будете изводили ову вештину добро ћете учинити ако по пову просрете старе новине, како восак који ће капати са свеће не би испљаво под. Дакле, покушајте!

ОД ТАЧКЕ ДО ТАЧКЕ

Видите и сами да човек на слици свира у свираљу. Али, коме би то свирао и зашто? Јесе на нашој слици, редом од 1 до 86.

ЛАКО ЈЕ ЊЕМУ

— Шта! — зрди Паја Патек свог сестрића Влају. — Не улови да ми кажеш шта сте данас учили у школи!

— Заборавио сам, ујма Пајо, — правда се Влаја. — А како твој друг Влада никад не заборави? Он увек зна шта је учитељ предавао.

— Лако је њему. Он стеније на два корена од школе.

ЉУБАВ... ПРЕМА ТОРТИ

Раја: Ох, тетка Велма, што биш волео да останиш код нас на ручку.

Велма: Збиља? Нисам знала да ме толико волиш.

Раја: Знаш, кад нас ти дођеш, онда тетка Пата обавезно купи торту у посластичарници.

РАЗНОЛИКОСТ

— Шта радиш у пеши? — интересује се Велма за ново Шилино запослење.

— Ударам писмо на писма! — одговори поносито Шила.

— Па зар те није досадно? Сваког дана једна те исто. И зодтала га тоо...

— Како исто? Ја сваког дана ударам други датум!

Који је одговор

- ВОДЕЊАЧА** је: село планина биљни паразит стара игра
- ДРИД** је: припадник старог племена брдо острво црногорично дрво
- ДРИЈЕМАК** је: планински врх село биљка део времена
- ЖИОВО** је: гроба место планина острво

ОДГОВОР

ВОДЕЊАЧА је паразит на детелини, без листа, с љуочастим цветовима, који детелину исисава својим корењем, пуштајући га у њен корен. Семе јој је као праз ситно. У старо време водењачу су уништавали копањем из земље или паљењем.

ДРИД је брдо у далматинској приморју, западно од Трогира. По њему се некад звала старохрватска Жупанија Дридска, која је заузимала целу Босиљину и унутарњу земљу између Трогира и Шибеника. Кад су Турци почели навалњати, на Дриду је била саграђена тврђава, да би се свет оклањао од опасности.

ДРИЈЕМАК, црвеначки каранфиљ, је вишегодишња биљка из породице каранфиља, честа по ливадама. Цвет јој је ружичаст.

ЖИОВО је планина у Црној Гори, источно од Мале Ријеке, леве притоке Мораче. Висока је 2.133 метра.

Црвениловине

Малог

Џонија

МОРНАРА
ТОМА ТРАУТА
И КИНЕЗА
ШАНГ-ЛИНА

НАСТАВИЋЕ СЕ